

ทำความเข้าใจกับ

พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (กบ)

วิชัยคุรุฑ์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ
สังกัดสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม PDPA

เพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้ในทางที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์มากกว่าโทษ การให้ข้อมูลแต่ละครั้งจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนให้ข้อมูล เช่น การให้ข้อมูลเพื่อจัดส่งสินค้า หากมีการขอข้อมูลที่ไม่เกี่ยวกับการจัดส่ง เจ้าของข้อมูลก็มีสิทธิปฏิเสธการให้ข้อมูลนั้น และในส่วนของผู้เก็บข้อมูล ก็ต้องรู้ขอบเขตในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล มีระบบในการควบคุม/ยืนยันตัวตนในการเข้าถึงข้อมูล และจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายองค์กรเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม เพราะหากไม่ทำตามอาจได้รับโทษดังนี้

- ความรับผิดทางแพ่ง ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และอาจต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นอีก โดยสูงสุดไม่เกิน 2 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง
- โทษทางอาญา จำคุกสูงสุดไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- โทษทางปกครอง ปรับสูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท

การปฏิบัติตาม PDPA ของบุคคลทั่วไป

ในฐานะบุคคลทั่วไปหรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ก่อนจะให้ข้อมูลสำคัญแก่ผู้ให้บริการ ควรจะต้องมีการเก็บบันทึกเป็นหลักฐานไว้ หรือมีการขอสำเนาของเอกสารที่มีข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเมื่อใดที่พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกนำไปใช้ผิดจากวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ ก็จะได้นำมาใช้เป็นหลักฐานในการร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ และต้องมีความละเอียดรอบคอบในการให้ข้อมูลส่วนบุคคลแก่ผู้ให้บริการที่มีการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล อาทิ การเชื่อมต่อข้อมูลการลงทะเบียนสมาชิกกับ บัญชี Facebook โดยส่วนใหญ่จะมีการขอเข้าถึงรายชื่อ email account และรายชื่อเพื่อใน Facebook ซึ่งหากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้ข้อมูลดังกล่าว ก็สามารถเลือกไม่ยินยอม และยินยอมให้เข้าถึงเฉพาะข้อมูล email ที่ใช้เพื่อการเข้าสู่ระบบของบริการนั้นๆ โดยเจ้าของข้อมูลต้องทำหน้าที่ในการ “คุ้มครองข้อมูลของตนเอง” จะไม่ยินยอมหรือให้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยที่ยังไม่ได้ทำการศึกษารายละเอียดของขอบเขตการใช้งานข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้บริการ

การปฏิบัติตาม PDPA ของผู้ประกอบการ หรือผู้ให้บริการ

ในฐานะขององค์กร หรือหน่วยงานผู้ให้บริการที่จำเป็นจะต้องมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ สิ่งสำคัญคือต้องชัดเจน และรู้ถึงขอบเขตของการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งาน มีระบบควบคุมการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล มีระบบยืนยันตัวตน

ของผู้ขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล รวมไปถึงต้องมีกำหนดนโยบายสำหรับบุคคลภายในองค์กรที่ต้องเกี่ยวข้องกับการใช้งานข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลแล้ว เนื่องจากมีข้อบังคับต่างๆ ที่หากละเมิดแล้ว จะมีผลให้เกิดความรับผิดทางแพ่ง โทษทางอาญา และโทษทางปกครอง โดยในอนาคตอันใกล้ทางสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะดำเนินการเพื่อออกระเบียบ

พฤติกรรมกำกับการที่จะเปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบของการให้บริการต่างๆ ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการดิจิทัล และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

- พนักงานเสนอขายประกัน telesales จะตอบข้อสงสัยว่าเอาเบอร์โทรศัพท์มือถือของเรามาจากไหน ด้วยมาตรการใหม่จะทำให้พนักงานที่แฉงที่มาของข้อมูล ตั้งแต่การแนะนำตัว อาทิ ได้รายละเอียดของคุณมาจากบริษัทบัตรเครดิต และมีโปรโมชั่นพิเศษสำหรับคุณ เนื่องจากคุณเคยได้ให้แจ้งบอกรับเอาไว้ เป็นต้น

- ในร้านสะดวกซื้อ ใช้บัตรสมาชิกในการชำระสินค้า และบริการ เรายื่นบัตรให้พนักงานสแกน พนักงานให้ความระมัดระวังมากขึ้นกับการแสดงข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนต่างๆ เช่น การพูดถึง การแสดงข้อมูลบนหน้าจอ POS ซึ่งถ้าจำเป็นก็แสดงแค่เพียงบางส่วน เนื่องจากอาจทำให้บุคคลที่สามทราบรายละเอียดส่วนตัวของเรา และนำไปใช้งานได้

- กรณีมีการซื้อสินค้ากับผู้ค้าผ่าน application LINE โดยการเพิ่มเพื่อน และ chat คุยกันเพื่อซื้อขายสินค้า ซึ่งเป็นธุรกรรมที่ทำได้ตามเดิม ไม่จำเป็นต้องมีเอกสารยินยอม เนื่องจากการสนทนาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อลูกค้าทักไปหาร้านค้า ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงความต้องการให้เกิดการติดต่อกันในเรื่องสินค้าที่เกี่ยวข้อง แต่กรณีนี้ที่ผู้ขายส่งโปรโมชั่นของทางร้านมาให้ลูกค้าดูในอนาคต และถ้าลูกค้าไม่ต้องการรับข่าวสารอีกต่อไป ระบบของ LINE ที่เป็น application สื่อกลางก็มีกลไกการหยุดรับข่าวสาร โดยการเลิกเป็นเพื่อน

- กรณีไปเที่ยวแล้วมีการถ่ายภาพแต่ติดคนอื่นมาด้วย เนื่องจากสถานที่นั้นๆ มีคนไปท่องเที่ยวจำนวนมาก จะสามารถเอามาเผยแพร่ได้หรือไม่ สำหรับกรณีนี้ดูที่เจตนาเนื่องจากสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่สาธารณะ และผู้ถ่ายภาพไม่ได้มีเจตนาที่จะเจาะจงเพื่อถ่ายภาพบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลดังกล่าวไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ก็สามารถทำการเผยแพร่ได้

- กรณีที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ ที่ต้องลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม ผู้จัดงานจะสามารถนำข้อมูลนั้นมาส่งต่อข่าวสารประชาสัมพันธ์ในอนาคตได้ไหม ในกรณีนี้ ผู้จัดงานอาจทำการระบุในใบลงทะเบียน ว่าอาจมีการส่งข่าวสารประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องให้ผู้เข้าร่วมในอนาคต และอาจมีทางเลือกให้กดรับหรือไม่รับข่าวสารดังกล่าว หรือผู้เข้าร่วมสามารถแจ้งในภายหลังได้ว่าขอไม่รับจดหมายข่าว ซึ่งหากการใช้ข้อมูลของผู้จัดงานนั้นเป็นการทำตามสัญญาการให้บริการ ทำตามกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์โดยชอบธรรมของคนให้ข้อมูล ในแบบที่ไม่เกินความคาดหมายของเจ้าของข้อมูล ให้ถือว่าสามารถทำได้

จากเนื้อหา และตัวอย่างพฤติกรรมกำกับการให้บริการที่จะเปลี่ยนแปลงไปข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎหมาย PDPA ที่ค่อนข้างเข้มข้น ผู้คนให้ความสนใจ และเฝ้าระวังรักษาสิทธิของตนอย่างเข้มงวดมากขึ้น ตามกระแสของเสรีภาพ และสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งการที่องค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎหมาย PDPA เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรได้ จะเป็นยกระดับมาตรฐานการให้บริการในรูปแบบดิจิทัลเข้าสู่มาตรฐานระดับสากลรองรับการขยายขอบเขตของการเข้าถึงบริการของผู้ใช้งานที่เติบโตและขยายวงกว้างมากขึ้นอย่างต่อเนื่องแบบไร้พรมแดนไม่มีอุปสรรคทางด้านการรองรับของกฎหมายระหว่างประเทศ สร้างให้เกิดโอกาสใหม่ๆ แก่องค์กรเพื่อการแข่งขันในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต

ข้อมูลอ้างอิง

ictlawcenter.etda.or.th; DP-Act-2562
 acinfotec.com; data-protection-law-2562
 scb.co.th; pdpa-about-us
 mnre.go.th; พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
 sec.or.th; PDPA
 brandinside.asia; pdpa-privacy-law
 ilaw.or.th; กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
 law.chula.ac.th, facebook live Law Chula Talk: ความจริงของ PDPA ep1,ep.2